

Van speciaal naar regulier onderwijs:
een hele overstap!

KPC Groep

Werkconferentie 9 oktober 2013

Van terugplaatsen naar overstappen!

Doelgroep

Van

cluster 4:

- speciaal onderwijs (so)
- voortgezet speciaal onderwijs (vso)

Naar

regulier:

- basisonderwijs (bao)
- speciaal basisonderwijs (sbo)
- voortgezet onderwijs (vo)
- praktijkonderwijs (pro)
- vmbo met lwoo bekostiging

Onderzoeksvragen

- Huidige praktijk
- Wanneer is het succesvol?
- Wat draagt bij aan de succesvolle terugplaatsing?

Methode

- Expertmeeting
- Expert gesprekken
- Literatuurstudie
- Vragenlijst
- Casestudie

Wanneer is een overstap succesvol?

- Schoolsucces (diploma halen, regulier vervolgonderwijs)
- Welbevinden leerling
- Sociale acceptatie in de groep / klas
- Positieve sociaal-emotionele ontwikkeling
- Alle partijen zijn tevreden
- Perspectief voor de leerling

Hoe vaak komt het voor?

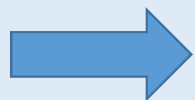
so/vso scholen (N= 54)	96 % heeft er mee te maken
bao / sbao (N= 256)	12 %
Pro (N=32)	78 %
vmbo (N=247)	ca 50 %
havo / vwo (N=203)	ca 43 %

Kleine aantallen per jaar

Waarom overstappen?

- Ontwikkelingsperspectief leerling
- Niet 'speciaal' willen zijn
- Vrienden maken / in de buurt naar school
- Verstreken indicatietermijn

Op verzoek van school

Op verzoek van leerling / ouders

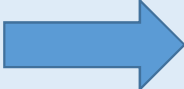

Hoe succesvol is overstappen?

80 % (zeer) succesvol

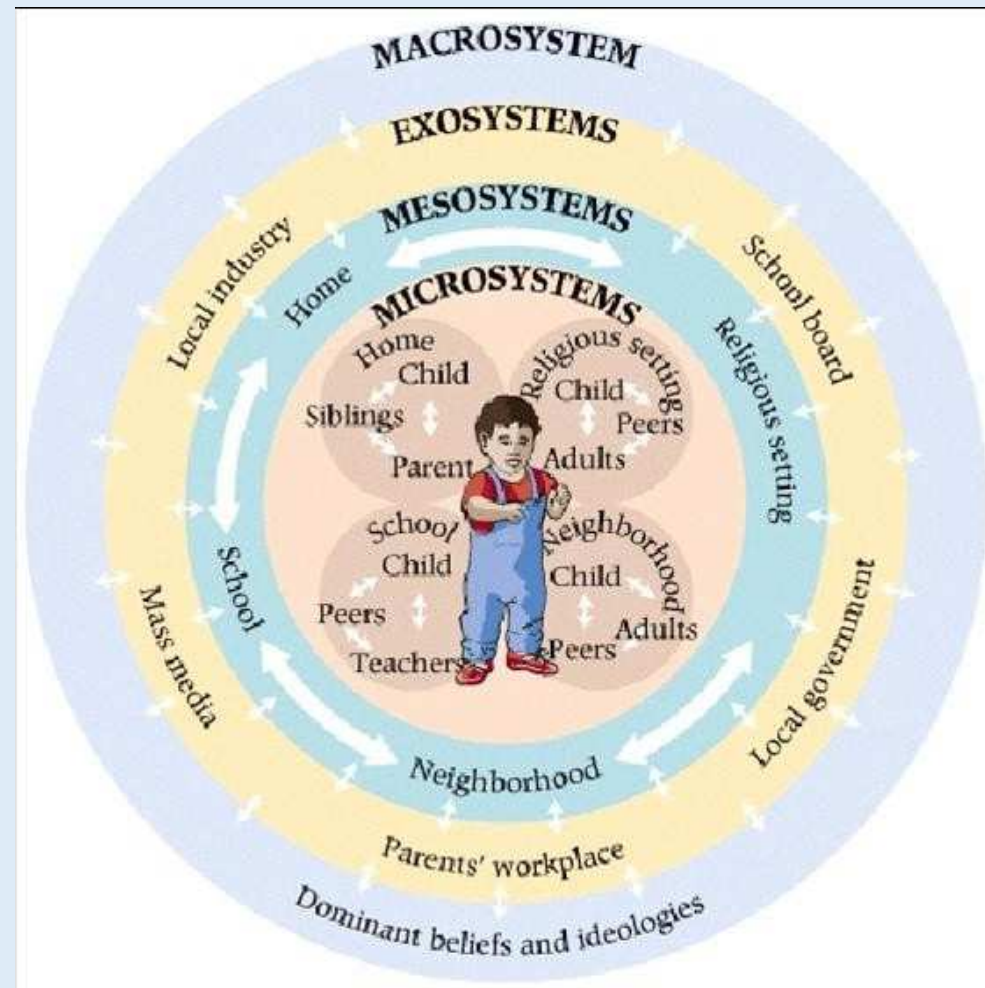
10 % niet succesvol

- Komt weinig voor
- Meeste overstappen zijn succesvol

 Spelen we op safe??

Wat is bepalend voor een succesvolle overstap?

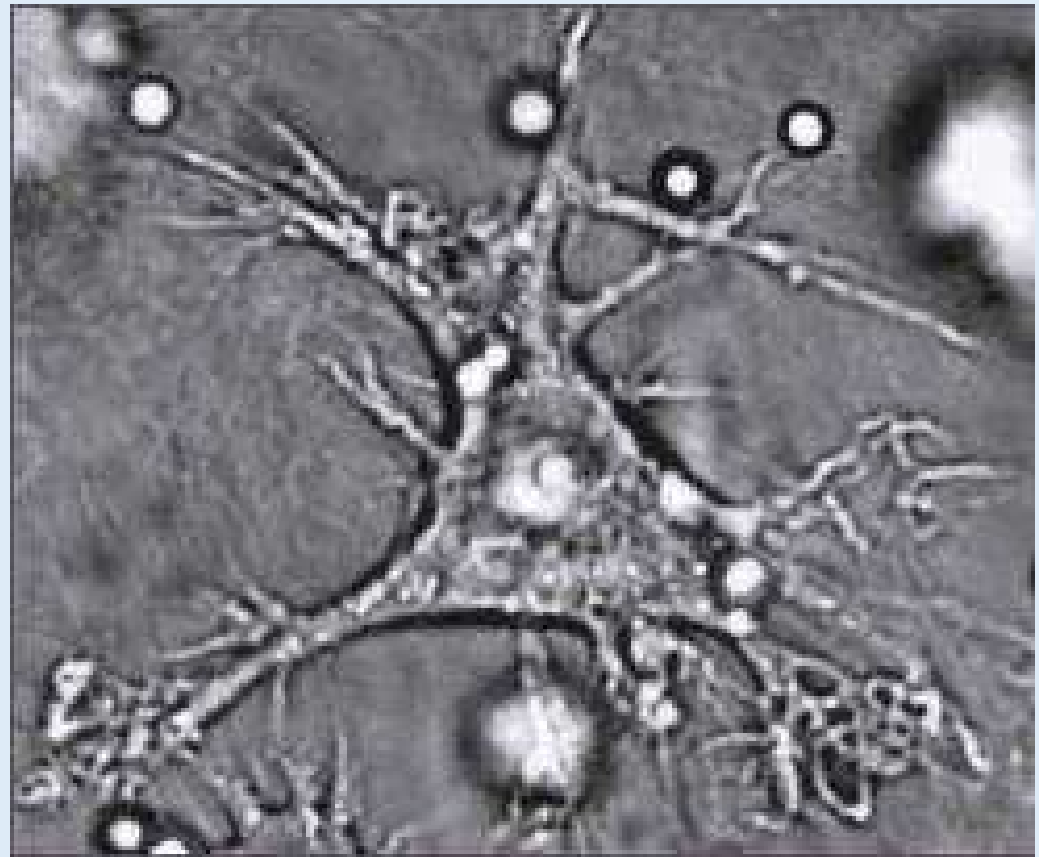
(Succes)Factoren

- Kind / leerling
 - Ouders / gezin
 - Speciale school
 - Reguliere school
 - Samenwerkingsverband
- Relatie ouders - school
 - Relatie school - school (overdracht)
 - **Relatie leerling - school**

Geen enkele factor is doorslaggevend

- Samenhang
- Interactie
- Stapeling

Succesfactor leerling

- Motivatie
- Acceptatie beperking / hulp durven vragen
- Aanspreekbaar op gedrag
- (Cognitieve) overcapaciteit

Succesfactor ouders / gezin

- Betrokken ouders, ondersteunend aan het kind
- Staan achter de keuze
- Brussen zijn betekenisvol
- Ondersteuning voor het gezin

Succesfactor speciale school

- Goed zicht op ontwikkelingsperspectief leerling
- Iedereen wordt betrokken om leerling in beeld te krijgen
- Bekendheid met scholen binnen samenwerkingsverband
- Weten wat reguliere school vraagt van leerling

Succesfactor reguliere school (1)

- Visie: inclusief denken
- Ontwikkelen en leren staat centraal
- Open houding naar leerling en ouders
- Leerling is echt in beeld!
- 'Kleinschaligheid'
- Team staat achter de overstap / lerend team
- Werken met praktische handelingsadviezen

Succesfactor reguliere school (2)

- Collegiale consultatie / cultuur
- Leraar en team: reflectie op eigen handelen
- Ondersteuningsstructuur voor leraren & leerlingen
- Aandacht voor dynamiek in groep / klas
- Differentiatie in de groep / klas
- Facilitering vanuit het management

Succesfactor samenwerkingsverband

- Visie op overstappen (schakelonderwijs)
- Stimuleert en faciliteert overstappen
- Volgen van overstappers: leren en evalueren

Succesfactor relatie ouders - school

- Ouders worden serieus genomen
- Goed en frequent contact
- Contactpersoon

Succesfactor relatie speciaal – regulier (1)

- Tijdige afwegen van overstap ('wentijd')
- Iedereen wordt betrokken / iedereen staat erachter
- Leerling is voorbereid
- Ambulant begeleider is betrokken
- Zoeken naar een school: gezamenlijk proces
- Speciaal en regulier kijken bij elkaar
- Ouders en leerlingen: reëel beeld van de reguliere school

Succesfactor relatie speciaal – regulier (2)

- Warme overdacht
- Praktische handelingsadviezen
- Doorgaande leerlijnen in kaart gebracht / knelpunten opgelost
- Afscheid van de oude school
- Terugkoppeling van ervaringen: samen leren

Succesfactor relatie leerling - school

- Klik met de leraar / begeleider
- De leraar wil zich verdiepen in de leerling
- Leerling mag meedenken, meebeslissen
- Leraar helpt leerling om zich vaardigheden eigen te maken die van belang zijn bij overstap

Handreiking

De overstap van leerlingen
van speciaal naar
regulier onderwijs.

praktijkvoorbeeld * nisteliche * successfactor * regelgeving

6

fasen

speciaal

→ regulier

Handreiking 6 fasen

1. Oriëntatie op overstappen: de leerling vol in beeld
2. Onderwijsbehoeften en het vinden van de juiste school
3. De voorbereiding op de overstap
4. De start in het regulier
5. De voortgang in het regulier
6. Ten slotte, of ook wel in het beginne (Samenwerkingsverband)

uitgelicht

succesfactor

praktijkvoorbeeld

regelgeving

Inleiding

Wetgeving

- Jaarlijkse evaluatie ontwikkelingsperspectief
- Leerling gaat terug naar regulier, tenzij
- School van herkomst heeft zorgplicht
- Ouders melden leerling aan bij nieuwe school
- Ouders en school verstrekken informatie aan nieuwe school
- Reguliere school beslist binnen 10 weken
- Binnen 6 weken op regulier: ontwikkelingsperspectief opstellen
- Samenwerkingsverband en besturen: passend onderwijs

Opbrengsten van de overstap

- Leerling gaat zich 'meer regulier' gedragen
- Leerling voelt zich minder speciaal
- Leerling trekt zich op aan andere leerlingen (sociale en emotionele ontwikkeling)
- Meer zelfvertrouwen
- Vrienden dicht bij huis
- Leerlingen laten ook thuis een positieve ontwikkeling laten zien, waardoor ouders meer vertrouwen in hun kind krijgen en hun kind meer los durven te laten

Relevant recent onderzoek: Ledoux et al. (2012)

Vergelijking van zorgleerlingen op bao, sbo, cluster 3 en cluster 4

- Cluster 4 leerlingen beoordelen zichzelf het laagst op welbevinden, zelfvertrouwen & taakmotivatie
- Leraren beoordelen leerlingen uit cluster 4 het laagst op gedrag, werkhouding en de relatie met de leraar
- Volgens leraren is onderpresteren van leerlingen op cluster 4 het hoogst

Relevant recent onderzoek: Inspectie van het Onderwijs (2013)

- Kritische capaciteit (groepssamenstelling)
- Kijken naar meer dan schoolfactoren en kindkenmerken
- Ook ondersteuning voor kinderen zonder indicatie
- Deskundigheid: gemis dat leraren niet bij elkaar in de klas kijken
- Flexibele onderwijspraktijk (aanpassingen)
- Warme overgang po – vo
- Leerlingen voelen zich veilig, leraren voelen zich betrokken

Aanbeveling

Inspectie van het Onderwijs (2103)

- Ondersteuningsbehoefte leerling in beeld
- Matching van ondersteuningsbehoefte en school
- Extra aandacht voor de overdracht
- Ouders betrekken

Uitdagingen

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat meer leerlingen de overstap kunnen maken?

Hoe zorgen we ervoor dat we van elke overstap leren?

Hoe bouwen we gezamenlijke expertise op?

Nele Moost Pieter Kunstreich

Als de geit leert zwemmen

 SPECIAL
GEWOON

Voor meer informatie

kijk op:

www.speciaalgewoon.nl

Maartje Reitsma

m.reitsma@kpcgroep.nl

06-12309902

KPC Groep